

Małgorzata Korczak

Zakład Biologii Antarktyki PAN

ul. Ustrzycka 10/12

02-141 Warszawa

**THE CEP/ SC-CAMLR WORKSHOP: AN OPPORTUNITY
FOR ENHANCED INTEGRATED POLICIES IN
THE ANTARCTIC TREATY SYSTEM**

W dniach 3-4 kwietnia 2009 roku w Baltimore, USA, przedstawiciele dwóch międzynarodowych organizacji CEP (Komitet Ochrony Środowiska) i SC-CCAMLR (Komitet naukowy - Konwencji o Zachowaniu Żywych Zasobów Morskich Antarktyki) spotkali się na warsztatach poświęconych poszukiwaniu dróg współpracy w zakresie ochrony środowiska Antarktyki. Polska, jako państwo konsultatywne Układu Antarktycznego, ma swoich przedstawicieli w obu organizacjach i bierze czynny udział w podejmowanych przez nie decyzjach. Zarówno CEP jak i CCAMLR, powołane do życia przez Układ Antarktyczny tworzą prawne i środowiskowe regulacje obowiązujące w Antarktyce. Do tej pory obie organizacje zajmujące się zbliżoną tematyką nie zawiązywały współpracy. Konwencja o Zachowaniu Żywych Zasobów Morskich Antarktyki weszła w życie w 1982 roku jako część Systemu Układu Antarktycznego. Głównym celem Konwencji jest ochrona środowiska naturalnego i zachowanie integralności ekosystemu mórz otaczających Antarktydę. Działalność człowieka i wzmożone zainteresowanie komercyjnym wykorzystaniem zasobów morskich, takich jak: kryl, ryby, a niegdyś foki i wieloryby, wymusiło przygotowanie konwencji z myślą o kontroli komercyjnego wykorzystania poszczególnych gatunków występujących w Oceanie Południowym. Eksploatacja tych gatunków powinna odbywać się w oparciu o ekologiczne rozpoznanie i ustalenie zasobów Oceanu Południowego niezbędnych do dalszego sprawnego funkcjonowania całego ekosystemu. W celu dostarczenia zintegrowanego obrazu funkcjonowania zespołów roślinnych i zwierzęcych w eko-

systemie oceanu, CCAMLR zainicjował projekt systematycznego monitoringu ekologicznego CEMP (CCAMLR Ecosystem Monitoring Program). Projekt obejmuje obserwację złożonych interakcji pomiędzy cyklami życiowymi gatunków, obfitością pożywienia, oraz zagęszczeniem drapieżców: ryb, ptaków i ssaków morskich. Szczególną uwagę poświęcono rozkładowi przestrzennemu i wielkości skupień kryla antarktycznego, planktonu i nektonu. Komitet Ochrony Środowiska został powołany zgodnie z Art. 11 *Protokołu Środowiskowego* i zgodnie z nim zrzesza wszystkie państwa konsultatywne Układu Antarktycznego. Państwa niekonsultatywne oraz Przewodniczący SCAR i Przewodniczący SC-CCALMR mają w CEP status obserwatorów. Komitet spełnia funkcję doradczą oraz formułuje rekomendacje dla państw członkowskich dotyczące w szczególności spraw zastosowania *Protokołu*.

Podczas warsztatów CEP/SC-CAMLR skupiono uwagę na poszukiwaniu drogi współpracy i zintegrowanym wzmocnieniu regulacji Systemu Układu Antarktycznego. Podczas wystąpień przedstawiono cele oraz priorytety przeznaczone do realizacji, przedyskutowano pojawiające się problemy i trudności. Wygłoszone przez przedstawicieli obu organizacji prezentacje poruszały następujące tematy: zmiany klimatyczne i ich wpływ na morskie środowisko Antarktyki; bioróżnorodność i gatunki obce; gatunki wymagające objęcia ochroną; morskie obszary chronione i morskie obszary zarządzania; monitoring środowiskowy i ekosystemów.

Warsztaty CEP/SC-CAMLR przyczyniły się do zawiązania współpracy między ATCM (Antarctic Treaty Consultative Meeting) i CCAMLR, co pomoże wzmocnić efektywność ATS (Antarctic Treaty System) w zakresie ochrony środowiska Antarktyki, poprawi jakość prowadzonych przez CEP i SC-CCAMLR ekspertyz, zniweluje ich duplikację, umożliwi wypracowanie wspólnej agendy i ograniczy koszty.

Na pięć lat wyznaczono termin realizacji podjętych zobowiązań i wspólnie opracowano listę tematów leżących w kwestii zainteresowań obu organizacji. Lista obejmuje następujące aspekty:

- Introdukcja obcych gatunków
- Zmiany klimatyczne
- Zanieczyszczenie środowiska
- Gospodarka odpadami

-
- Utylizacja odpadów i oczyszczanie terenów po wygaśnięciu aktywności
 - Regulacja natężenia emitowanych dźwięków
 - Monitorowanie i stan raportów środowiskowych
 - Wytyczne dla statków pływających po wodach Antarktyki
 - Okrętowa woda balastowa
 - Powołanie nowych i rewizja istniejących lądowych obszarów chronionych / zarządzanych
 - Morskie obszary chronione
 - Gatunki chronione
 - Zachowanie bioróżnorodności
 - Działania i planowanie strategiczne CEP
 - Ludzkie ślady/ zarządzanie pustkowiem
 - Zachowanie/Utrzymanie listy miejsc historycznych i pomników
 - Realizacja i wzbogacanie założeń EIA (Environmental Impact Assessment)
 - Gotowość na Sytuacje kryzysowe I katastrofy, możliwości zapobiegania
 - Turystyka i aktywność organizacji pozarządowych NGO (Non Government Organisations)
 - Wytyczanie terenów/miejsc dostępnych dla turystyki
 - Zarządzanie energią
 - Edukacja
 - Wymiana informacji
 - Uaktualnienie protokołów i recenzja aneksów

W obradach uczestniczyli przedstawiciele z 17 państw (Australia, Belgia, Finlandia, Francja, Hiszpania, Holandia, Indie, Japonia, Kanada, Niemcy, Norwegia, Nowa Zelandia, Polska, Rosja, Stany Zjednoczone Ameryki, Wielka Brytania, Włochy). Polskę reprezentowała dr Małgorzata Korczak z Zakładu Biologii Antarktyki PAN. Więcej informacji dostępnych na stronie sekretariatu ASOC pod adresem:

<http://www.asoc.org/Portals/0/ASOC%20contribution%20to%20CEP%20SC-CCAMLR%20040309.pdf>